

II
Muški glas

Pravila koja smo izložili za glasove žena važe u istom obliku za tenore. Ukoliko basovi i baritoni žele da nauče kako se registri ujednačuju, izvodiće iste vežbe, samo za tercu niže.

POSEBNE VEŽBE

Za ujednačavanje grudnog i falsetnog registra

Nº 4. falset

VOCE

PIANOFORTE

Nº 2. falset

grudni

Nº 3. falset

grudni

Nº 4. falset

grudni

Deveta glava

O VOKALIZIRANJU

Vokalizirati znači pevati vokale. Značenje nije u dovoljnoj meri precizno pa ćemo uvesti određeniji termin **agilità della voce**⁶⁹. Ispitaćemo ovu veštinu u svim različitim njenim aspektima.

Vokaliziranje (vokalizacija) će tako za nas označavati umeće slobodnog međusobnog povezivanja tonova.

Postoji pet načina da tonove bilo koje vežbe jedne sa drugima povežemo:

- portato
- legato
- martellato
- staccato
- aspiriranje (u posebnim slučajevima)

Gore spomenuti načini vokaliziranja u bliskom su odnosu sa funkcijama različitih delova glasovnog aparata - disajnom, vibrаторном, rezonantnom - i mogu se izvoditi:

- na svim vokalima, u svim mogućim njihovim kombinacijama;
- u sva tri regista
- u oba tembra;
- u celokupnom obimu glasa;
- nezavisno od nivoa intenziteta;
- nezavisno od brzine kretanja tonova;
- uz gradiranje intenziteta (crescendo - decrescendo);
- čineći suspenzije različitog trajanja;
- kombinujući sve navedene momente⁷⁰.

I Portamento di voce

Portamento je "pronošenje" glasa od jednog do nekog drugog tona, kroz sve moguće tonove⁷¹ koji se na toj putanji nalaze. Portamentom mogu biti obuhvaćeni intervali od najmanjeg - polutona, do najvećeg - rastojanja između krajnjih tačaka glasovnog raspona. Njegovo kretanje počinje na poslednjem delu tona koji napuštamo, a brzina zavisi od brzine pasaža kome pripada.

- Po intenzitetu može ići od slabog ka jakom.
- Ili suprotnim smerom, od jakog ka slabom.
- Može biti izведен bez promene intenziteta: apsolutno piano ili apsolutno forte.

Navedeni načini izvođenja primenljivi su

nezavisno od toga da li je portamento silazan ili uzlazan.

Portamento će pomoći da se izjednače registri, tembri i snaga glasa.

Kretanje glasa u portamentu mora da bude ravnomerno, u pravilnoj progresiji. Ako je jedan deo ovog kretanja spor a drugi brz, ili još, ako glas ide prvo naniže da bi zatim pošao naviše, takvo izvođenje slušaocu neće biti priyatno. Pripazićemo da u uzlaznom portamentu ne otvaramo vokale. Ispravnije će biti da ih blago pokrijemo⁷².

Skale pod brojevima 32 - 37 izvršne su vežbe za uspostavljanje odlučnog i brzog kretanja portamenta.

U muzičkom pismu beležimo ga:

II Portato (*agilità di portamento*)

Portato (nošeno) vokaliziranje označava seriju tonova povezanih portamentima. Ovakav način izvođenja primenjuje se u nekim posebnim situacijama; učimo ga na kraju studija, posle svih drugih načina. Moramo se posebno čuvati da atakiramo tonove portamentom odozdo, što je česta pojava u Francuskoj, a može se uporediti sa udarom vazduha iz grudi. I jedna i druga loša navika deluju razorno čak na najlepšu melodiju i odbijaju slušaoca koji ima ukusa.

Portato vokalizacija označava se isto kao i portamento:

Da bi se proizveo portato, vazduh koji ima ulogu sličnu gudalu na žici, dobijaće pravilan i kontinuiran potisak; istovremeno, na mestu nastanka vibracija, dakle u glotisu, doći će do progresivnog grčenja i opuštanja.

III Legato (*agilità legata e granita*)

Veživanje tonova je prelaženje od jednoga ka drugom - čisto, brzo, spontano, bez prekidanja glasovnog toka, bez razvlačenja glasa kroz tonske međusfrekvencije.

Kao primer mogu poslužiti orgulje i duvački instrumenti gde se tonovi povezuju, a da se pri tom ne vuku niti se prekida njihov tok. Tako se ostvaruje jedan poseban kvalitet tonske linije, što je i krajnji cilj vokaliziranja; ovom cilju valja težiti u radu sa mlađim pevačima. Legato načinu izvođenja su podređeni svi drugi načini; njihov jedini zadatak je da legatu pruže